

megijeszti, Rátótra jár. A törvényhatósági közigazgatás terén igéri a tisztogatást; — de gyenge a seprűje.

Darányi Ignác beutazza az országot, meglátogatja az árvizes területeket; igérsokat, de semmit sem tesz. Mikor már igen sokat ígért mindenfelé, végre Komáromnak szerez valamit.

Hegedűs Sándor ünnepeket magától holmi ipartelepek és intézetek megnyitóján, ékes szavakkal pártolja a vidéki ipari és kereskedelmi középpontokat; telefon-jelentéseket fogad (ujtás!) és fenyegeti a vigécezeket.

Wlassics Gyula divatosan betegeskedett. Nem állt iskolát a hol kell, államosít a hol nem kell. Szorgalmasan írja a köszönő leveleket. Ijesztgeti hirhedt liberalizmusa által a kath. tanítóképzőket a képesítés elvételével; vallástalan, hitehagyott tanárokat előléptet és szeretné tárczája körébe kaparintani a szünügyet. E mellett ünnepélyeket, szünnapokat rendel.

Lukács László Bánffyval trafikál, Széll Kálmánnak kurizál; örökösen miniszteri székét félti és bangoztatja a szabadelvű párt integritását. — A sógorok után kénytelenségből ráállt, hogy eltöröljék a hirdetési bélyeget.

Plósz Sándor csupa por a poros aktaktól. Reformálja a büntető-törvényt és gyönyörködik az esküdtek ellentmondó utétkedésén.

Fejérváry Géza bárónak, Krieghammer kenyeres pajtásával „smarrn” a magyar közjog és törvényhozás. — Neki Bécs diktál.

Széchenyi Gyula gróf és **Cseh** Ervin csak névleg léteznek.

A bíró két csomó írást nyomott a hóna alá. Egyiket vigye a parochiára, amelyiken piros pecsét van; a másikat meg kiáltson ki minden utcaszögletnél, de olyan hangon, hogy a csinesai rongyszédő is meghallja a béna füleivel. Megtette. Még a falu esze, idősb Kelemen is azt mondta rá, hogy emberül volt.

Régen tett így ki magáért. Abogy a feleséget elhantolták, bűnnek eresztette a fejét. Felesztendő óta csaknem valamennyi hirdetni-valójába belecsöppögtek a könnyűi. Két nappal ezelőtt a bíróválasztást is Darú Józsa kiáltotta ki helyette.

Szép egy tölke volt a kekécsi szekeresnek. A perjei földesúr cserét kínált érte nem egyszer. Szekeres azzal felelt, hogy nem ültet urat a birtokába. Marad az tovább is az ő kezén, parasztkézen.

Rosszul számított... Kerek hat esztendeje, hogy asszonyt hozott a házba... azóta már rászállhatott volna az ő házára is a golya. Nem szállt rá, pedig kereket is tétetett szélhordta madarának a tűzfal hegyére. — Lám, a Zeke szomszédot már negyedszer keresi meg innen-onnan, pedig ugyanegy tarsangon tartották a lakodalmat. Aztán

Ime minisztereiink egy évi munkássága.

A kiegyezés, a kvóta, a ruthének kifosztogatása, a nép nyomora, a kívándorlás, a törvényhatóságok Augias-istállója, a vizszabályozás országrontó eredménye, a börze szemtelenkedése a szerb buzával, a külföldi tőke rabló gazdalkodása, a szocializmus terjedése; a keresztény vallás meggyalázása, az irodalmi német erkölcs rontó munkája, a takarékpénztárak és biztosító társulatok uzsora nyereszkezdése — mind-mind „smarrn”!

Forrongás Ujvárosban.

Opitz János városi számtiszt, ki az ujvárosi kerület adóügyét kezelte, sikkasztás és okirathamisítás miatt állásától felfüggesztve s a vizsgálóbíró által letartóztatva ma is vizsgálati fogságban van.

Opitz a sikkasztást úgy követte el, hogy egyesek a pénzüket bízta rá az adópénztárba leendő befizetés végett; Opitz a pénzeket saját czéljaira fordította, s hogy ezen sikkasztásaira rá ne jöjjenek, az adófőkönyveket és az adókönyvecskéket meghamisította.

Bűncselekménye kétféle megítélés alá esik. A sikkasztást privát minőségben egyesek kárára követte el, de az okirathamisítás közbüntényt képez, mert azt már tisztviselői minőségben követte el, s nemcsak azoknak kárára, akik vele összeköttetésben voltak, hanem azok kárára is, a kik őt jó formán nem is ismerték.

A vizsgálat még folyik most is; tömérdek károsult lett tanukép kihallgatva, kik érdekes dolgokat mondanak el az Opitztal történt szembesítésükről. Opitz teljes beismerésben van, itt ott tesz némely körülményekre tagadást, de ez is csak a feledés számlájára írodik föl.

Ki van derítve, hogy Opitz 8 év előtt már megkezdte bűnös üzelmait, s azóta folytatta szabadon a nélkül, hogy azoknak

annak a há a csak gunyhó az övéhez képest.

Az asszonyt okozta, s attól fogva siralomház lett a szekeres kúriája. Elidegenült a saját fészektől, — másutt töltötte el az időt. Nem tudták hol. — Bizonyos, hogy nem jó helyen. Valamelyik házbeli azt is kiszalasztotta a száján, hogy iszik. Pedig azelőtt józan ember volt... A nemzetes asszony sokat sir, a Verka cselédétől tudja a falu.

Az útszéli csapláros meg egészen felcserélt. A lánya, a Terka, selyembe fekszik, selyemben kel. Az az ágrólszakadt csapláros leány, akinek azelőtt csak az arca ért valamit, a ruhája olyan volt, mint az elrongyolt pókháló. A kérges keze is fehérebb lett... két cseléd látja el helyette a házat.

Megeredt a falu nyelve. A Pirók halász felesége elkezdte a platykát, a Katicza mosónő meg beljebb adta.

Az útszéli csapláros leánya, a Terka elvette a kekécsi Szekeres esztét. Honnan kerülne másképp a selyemkendő, viganó?! Aztán a két cseléd meg a töménytelen lábas jószág.

Arverésre dobolt, a kekécsiek deressedő kisbírója... hiszen tudjuk, — különösen

föllebbvalói közül bárki is nyomára jött volna. Az összeg, melyet Opitz egyesek kárára el-sikkasztott, körülbelül 9 ezer forintra rüg; hamisításával pedig, melyek folytán adóhátalékok állottak elő, az ujvárosi adózók nagy részét megkárosította, s ezek, az adózók tudtán és hibáján kívül most egyszerre előállott adóhátalékok 16 ezer frtot tesznek ki.

Opitz letartóztatása után gőzerővel látott hozzá a városi számvétség az egyénenként és adónemenként ki sem mutatott hátalékoknak egyszerre való behajtásához. A posta-hivatal a tanum, hogy naponta százával érkeznek az intők Ujvárosba a 8 éven keresztül soha ki nem mutatott és soha nem szorgalmazott hátalékokért; végrehajtással, zálogolással zaklatják a hátalékokkal most egyszerre megért és kötségszűnt polgárságot. A számvétség azzal sincs tisztában, hogy mit és mennyit követeljen? Tudok olyan adózókat, akik már 5 intőt is kaptak a hátalékokért, s mindegyik intőn más-más összeg van hátalékképpen kitüntetve; tudok olyan adózókat, akiknek az összes vagyona nem ér annyit, mint a mennyi a terhükre kirótt hátalék; tudok olyan adózókat, akik ijedtükben mindjárt az első intő után kifizették az azon előírt hátalékokat, s a könyveik szerint már túlfizetések is mutat-

koznak, azért még most is napról-napra kapják a mindig nagyobb összegekről szóló intőt, zaklatja őket a végrehajtó.

Vége a polgárság is megsokalta a zaklatást, s látván, hogy a számvétség egyre bátrabban folytatja a zavarosban való halászást, s látván, hogy rajta a törvény szerint már különben is elévült és részletezett kimutatásban velük nem közölt, a terhükre soha hátalékképpen elő nem irt adókat hajtának be, türelmének a fonala elszakadt. Pünkösöd másodnapján gyűlésre jött össze a polgárság, hogy a törvénytelen és jogtalan eljárással szemben felemelje tiltakozó szavát; azóta egyre nagyobb mérvet ölt a forrongás, naponta vannak értekezletek, s elhatározták, hogy kérelmeiknek orvoslása végett panaszos kérvénnyel járulnak a városi közgyűléshez, a bel- és pénzügyminiszterhez

nagy hangon mondta el akkoriban az írást. Idően kézzre került az a szemrevaló telek — uri kézzre. Éppen a perjei földesúr vette meg.

A régi gazda nem jött el a licitára, nincs neki ott semmi keresete... De mégis... az asszony, — nem látta hetek óta... Eh! mit neki asszony, mit törődik ő azzal az asszonnyal! Éljen, ahogy tud, maga gondja... igen, éljen... vagy — úgy, úgy, jobb lesz neki meghalnia.

Aztán csak bámul — néz hosszan, mámoros szemekkel az ivósóba homályos ablakain keresztül a siralomház felé, ahol utólsókat sóhajt az agyongyötört asszony, a felesége. Tudja, hogy beteg — talán el is menne hozzá, de emez itt, ez az átkos démon — ez nem ereszti. Hát nem megy. Ha egyszer máshoz szegődött eddig, hát csak hadd legyen elfeledve...

És nem lett elfeledve. A nyomor, a kol-dusbot ezerszer eszébe juttatja ma is. Visszakíváná minden szempillantásban, de a temető rideg földje, a hideg sirhalom nem adja vissza amit elföd. Nem, senki fiának.

Hajnázó szerdán hantolták el a hiteseleiségét. Szekeres is elment a temetésére,

A kérvények most forognak közösen aláírás végett; aláírja minden károsult, szám szerint mintegy 300-an, s kéri a számvédség ellen a szigorú vizsgálat elrendelését, a végrehajtások felfüggesztését stb.

A kérvényt a jövő csütörtöki közgyűlés fogja tárgyalni s ha a panaszok elégtételt, orvoslást nem kapnak, félt, hogy a forrongás nagy arányokat fog ölteni.

Tapintatos és igazságos eljárásra van szükség.

Egy városi képviselő.

Értékesítő szövetkezetek.

Régi szokásunk a panaszkodás. Érez-zük a nyomort, szükségét; ráfanyalodunk a dologra is, ha másképpen nem lehet. Külömben pedig élehetetlenek vagyunk.

Népünknek másik baja az, hogy nehezen ismeri meg ellenségeit. Sokszor épen a jóakarókat tartja ellenségnek. — Legjobban tapasztaljuk ezt a nép jólétének előmozdítására szolgáló intézmények felállításánál.

Mennyi víz lefolyt a Dunán, míg belátta népünk a hitel- és fogyasztási szövetkezetek üdvös és hasznos voltát. Hány község van még most is, hol ezt a hasznos dolgot, csupán azért nem lehet fölállítani, mert a félrevezetett nép inkább hisz ellenségének, mint jóbarátjának.

A zsidó befolyás alatt álló, eladósdott értelmiség és köznép csupán azért ellensége a szövetkezetnek, mert a kazárok ellen tenni nem mer. Az pedig bebizonyított dolog, hogy a jól vezetett és lelkesen fölkarolt szövetkezet megöli a kazár boltost.

No de javul a helyzet. Örömmel tapasztaljuk, hogy a hitel- és fogyasztási szövetkezetek, melyek Németországban és Angliában oly szép virágzásban vannak, nálunk is terjednek.

hiába csitította, hiába tartóztatta az utazó csapláros bukott leánya, a Terka. Bédés egyházi könyvet látott a szemében. Jóra válték . . . hiába! — nem javult meg az istenadta.

Romlást keresett, — megtalálta. A csapláros Terka akadt az útjába. Züllött ember lett.

A perjei földesúr szétverte a dobrakerült házat, s annak a helyén kapott egy talpalattnyi földet. Most formátlan kunyhó áll rajta a sáncban. Sárból ütötték össze, a tetijére meg egypár kőve nádat tettek: ebben lakik most a kekécsi szekeres. A régi híres ember, akit a tiszteletes is meg-súvegelt . . . Fűrj Jankónak csúfolják a kamuszok.

Megszakadhatna az embernek a szive ezen a sehonnai teremtesen.

Megrontotta a csapláros Terka. Selyemkendőt kapott, meg aranyos viganót a szortőjétől. Most magára maradt . . . csak a szegénye maradt vele, — meg egy kis faty-tu gyerek.

Nem tudni az apját . . .

Héj! gólyamadár, mért nem inkább a kekécsi szekeres házára szállál — akkor — még a régi jó időkben . . .

Az ismerteken kívül vannak a külföldön még egyéb intézmények is, melyek a nép anyagi jólétének emelésére szolgálnak. Ilyenek az „értékesítő szövetkezetek.”

Egy gazda, ha mindjárt két-három fejős tehené van is, nem szállítja a tejet naponként a városba, hisz reá fizetne. De ha többen összeállnak, megoszlik a munka, a fuvar és könnyebben találunk állandó fogyasztóra is. — Alakítsanak tehát az úgynevezett tejszövetkezetet.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter maga is belátta az ily értékesítő szövetkezetek hasznát és elősegíti a megalakulást. Az Alföldön már több ilyen tejértékesítő szövetkezetet szerveztek.

Tudomásunk szerint Mosonméggyében a kir. gazd. akadémia tanárai, a megyei gazdasági egyesülettel egyetemben buzdítják a népet a tejszövetkezetek fölállítására, mert Mosonmegye különösen alkalmas ilyen értékesítő szövetkezetek létesítésére.

Közel van Bécs, elég sűrű a vasúti hálózat; az áru könnyen szállítható, a piac biztos. Kisebb mennyiségű árut könnyen elfogyaszt M. Óvár, Pozsony, és Bruck.

Daczára azonban a kedvező fekvésnek, daczára a takarmánytermelő jó talajnak, daczára a gazdasági egyesület és az akadémia tanári kara fáradozásának — tudunkkal nincs még tejszövetkezet Mosonmegyében.

És mi az ok?

A nép bizalmatlansága, élehetlensége. — Mosonmegyében a fogyasztási szövetkezet is ritka, mint a fehérholló; ha jól tudjuk, hitelszövetkezet pedig egy sincs.

Hisszük azonban, hogy az említett tényezők állhatatos és hathatós buzdítása végre is gyümölcsöt fog teremni.

A tejértékesítő szövetkezetek mellé könnyen felállíthatók azután a tojásértékesítő szövetkezetek is.

Ne csak panaszkodjunk, hanem dolgozzunk is. — Az intelligens elem hivatása a népet élehetlenségének káros voltáról meggyőzni, oktatni, buzdítani. — Megmagyarázni előtte az ismert mondást: Segíts magadon és megsegít az Isten.

A győri áruraktárról.

A Duna partján emelkedő hatalmas épület, a győri áruraktár már messziről köszönti a vasúton és hajón városunkba érkezőket. Az új városháza után az idegenek érdeklődése különösen az áruraktár felé fordul.

Nincs szándékunkban, hogy a rövidke cikkben megvitassuk, akár az áruraktár forgalmát, akár a részvények tényleges értékét, jövedelmezőségét. Ez a részvények tulajdonosainak gondja.

De mivel az áruraktárban a városnak is szépecskén fekszik pénze, azért mégis szót teszünk egy dologról, melyet megmagyarázni egykönnyen nem tudunk.

Egy igazgató-választmányi határozatról van szó, mely tulajdonképpen ellenkezik az alapszabályokkal. — Az igazgató-választmány az áruraktár árpatisztóját kiadta általános bérletbe Fleischmann Mihálynak. Tudomásunk szerint a szerződést is megkötötték már, és a közgyűléstől csupán jóváhagyást kérnek.

Nem tudjuk, hogy a választmányi tagok közül ki volt a határozat mellett és ki ellene? — Mindenesetre csodálkozunk rajta, hogy Ehler Antal igazgató, szakember kellő fölvilágosítással nem tudta elejét venni ennek a klikk-uralmat sejtető határozatnak.

Mi úgy tudjuk, hogy Győrről Fleischmann Mihályon kívül még más gabonakereskedők is vannak, a kik szintén vesznek árpát, amit bizonyára tisztítani is akarnak, ha már egyszer van árpatisztító.

Azt is tudja minden szakember és laikus, hogy a külföldiek először a tisztított sörpárat keresik és ha ilyet nem kapnak csak azután vesznek mást.

Fleischmann Mihálynak persze most előnye lesz a többi gabonakereskedő fölött. — Kollegáinak áruját csak úgy tisztítja, ha akarja; másrésről a többinek veséjéig nézhet áruik mennyiségét illetőleg.

Mi oka volt az igazgató-választmánynak az árpatisztító bérbeadására? — Házi kezelésben nem jövedelmezett volna többet? — Mi okból favorizálnak egy kereskedőt? — Vagy talán ennél az új intézménynél is divik már a pajtáskodás? — Itt is már egy bizonyos klikk uralkodik élén Fischer Sándor dr. képviselő és Winkler Izidorral?

Kíváncsiak vagyunk a részvényesek magatartására a közgyűlésen. Különös érdeklődéssel tekintünk a város képviselője, Zechmeister Károly polgármester állásfoglalására. Az áruraktárnak egyik legjövendőbb üzletágáról van szó, melynek miként való érvényesítése nem közömbös a városra és annak befektetett 120.000 koronájára.

Mindent különösen Zechmeister Károly polgármester és Ehler Antal igazgatótól várjuk, hogy a közgyűlésnek kellő fölvilágosítással fognak szolgálni és nem engedik, hogy egy kereskedő monopolizálja az áruraktár árpatisztóját.

Csajájában kell elfojtani a mutatkozó klikk-uralmat, különben ne csodálkozzék rajta a részvénytársaság, ha az áruraktár hitele és jövedelme esökkenni fog.

HIREK.

— A Rábaszabályozó társulat választmányi tegnap ülést tartott. Megvitatták a Főrtő-le-csapolás tervezetét és belvizek levezetését.

— Templomi zene. Ma a székesegyházban Gruber egyik miséjét játszá. — Graduale: Diffusa — nőikarra Seyleről. Offertorium: Curschmannról — sopran-, alt-, tenor-solo: éneklik Gallow Gizi, Mehlshmidt Muriska és Grunwald Kamilló.

— Halálozás. Schajner Antal 6-hó 13-án elhunyt Győrött életének 88-ik évében. Temetése pénteken délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor volt.

— Nagyvárad polgármester Győről. Dr. Buharszky József nagyvárad polgármester a napokban terjesztette be